

ΝΕΛΣΟΝ ΜΑΝΤΕΛΑ

(1918 -)

«Είμαι έτοιμος να πεθάνω!»

Ο Νέλσον Μαντέλα ήταν γιος του αρχηγού της φυλής των Τέμπον, παραιτήθηκε όμως του δικαιώματος διαδοχής για να γίνει δικηγόρος. Πτυχιούχος του Πανεπιστημίου της Νότιας Αφρικής, ο Νέλσον Μαντέλα έγινε μέλος του Αφρικανικού Εθνικού Κογκρέσου το 1944. Γρήγορα αναδείχθηκε ηγετική φυσιογνωμία και αργότερα ηγέτης του Umkhonto We Sizwe (Δόρυ του Έθνους), της ένοπλης πτέρυγας του ΑΕΚ. Μετά τη σφαγή αόπλων μαύρων από την αστυνομία στις ταραχές της Σάρπβιλ, το 1960, ο Μαντέλα διοργάνωσε δολιοφθορές κατά του καθεστώτος, συνελήφθη και καταδικάστηκε σε πενταετή φυλάκιση. Το 1963 ο έγκλειστος Μαντέλα δικάστηκε για δολιοφθορά, προδοσία και βίαιη συνωμοσία στην πασίγνωστη δίκη της Ριβονίας, η οποία πήρε το όνομά της από το προάστιο του Γιοχάνεσμπουργκ όπου είχαν βρεθεί όπλα και πυρομαχικά που ανήκαν στο Umkhonto. Ο λόγος που δημοσιεύουμε είναι αυτός που εκφώνησε ο Μαντέλα προς υπεράσπισή του. Στις 12 Ιουνίου 1964 καταδικάστηκε σε ισόβια κάθειρξη. Παρέμεινε φυλακισμένος ως τις 11 Φεβρουαρίου 1990, όταν τον απελευθέρωσε η κυβέρνηση του Φρεντερικ ντε Κλερκ. Ο Μαντέλα και ο Ντε Κλερκ μοιράστηκαν το Νομπέλ Ειρήνης το 1993. Τον Απρίλιο του 1994 η Νότια Αφρική διεξήγαγε τις πρώτες παμφυλετικές εκλογές, στις οποίες επικράτησε το ΑΕΚ. Ο Νέλσον Μαντέλα εξελέγη πρόεδρος, θέση στην οποία παρέμεινε ως το 1999. Δεν έθεσε ξανά υποψηφιότητα και αποσύρθηκε από την ενεργό πολιτική.

" Είμαι ο Πρώτος Κατηγορούμενος.

Είμαι πτυχιούχος, έχω ασκήσει δικηγορία στο Γιοχάνεσμπουργκ επί σειρά ετών, με συνέταιρό μου τον Ολιβερ Τάμπο. Εχω καταδικασθεί και εκτίω πενταετή φυλάκιση, για έξοδο από τη χώρα δίχως άδεια και για υποκίνηση του λαού σε απεργία στο τέλος του Μαΐου 1961.

Εξαρχής θέλω να πω πως ο ισχυρισμός που έγινε από την Πολιτεία στον εναρκτήριο λόγο της πως ο αγώνας στη Νότια Αφρική βρίσκεται κάτω από την επιρροή ξένων ή κομμουνιστών, είναι απολύτως λανθασμένος. Έκανα ό,τι έκανα, ως άτομο αλλά και ως ηγέτης του λαού μου, εξαιτίας της εμπειρίας μου στη Νότια

Αφρική και του υπερήφανου αφρικανικού μου παρελθόντος, και όχι εξαιτίας των λόγων κάποιου ξένου.

Στα νιάτα μου, στο Τρανσκέι, άκουγα τους γεροντότερους της φυλής μου να διηγούνται ιστορίες για τα παλιά χρόνια. Ανάμεσα στις ιστορίες που μου διηγούνταν ήταν και αυτές των πολέμων που έγιναν από τους προγόνους μου για την υπεράσπιση της πατρογονικής τους γης. Τα ονόματα των Ντινγκάνε και Μπαμπάτα, Χίντσα και Μακάνα, Σκούνγκθι και Νταλασίλε, Μοσοεσόδε και Σεκουκούνι ελαιούνταν ως η δόξα του αφρικανικού έθνους. Ηλπισα τότε πως η ζωή ίσως να μου προσέφερε την ευκαιρία να υπηρετήσω τον λαό μου και να δώσω και τη δική μου ταπεινή συνεισφορά στον αγώνα τους για ελευθερία. Αυτό είναι που με παρακίνησε σε όλα αυτά που έχω κάνει σχετικά με τις κατηγορίες που μου προσάπτονται σε αυτή την υπόθεση.

Εχοντας πει αυτά, πρέπει να ασχοληθώ αμέσως και αρκετά εκτενώς με το θέμα της βίας. Κάποια από τα πράγματα που έχουν ειπωθεί ως τώρα στο Δικαστήριο είναι αληθή, και κάποια αναληθή. Δεν αρνούμαι, παρ' όλα αυτά, πως σχεδίασα δολιοφθορές. Δεν τις σχεδίασα με απερισκεψία, ούτε επειδή αγαπώ τη βία. Τις σχεδίασα ως αποτέλεσμα μιας ήρεμης και ξεκάθαρης εκτίμησης της πολιτικής κατάστασης που έχει προκύψει ύστερα από πολλά χρόνια τυραννίας, εκμετάλλευσης και καταπίεσης του λαού μου από τους λευκούς.

Παραδέχομαι αμέσως πως υπήρξα ένα από τα άτομα που βοήθησαν στη δημιουργία του Umkhonto we Sizwe [σ.τ.μ.: η ένοπλη πτέρυγα του Αφρικανικού Εθνικού Κογκρέσου] και πως έπαιξα πρωταγωνιστικό ρόλο στις υποθέσεις του ώσπου συνελήφθη, τον Αύγουστο του 1962.

Στη δήλωση που πρόκειται να κάνω θα διορθώσω κάποιες εσφαλμένες εντυπώσεις που δημιουργήθηκαν από τους μάρτυρες της Πολιτείας. Μεταξύ άλλων, θα δείξω πως κάποιες από τις πράξεις που αναφέρονται στα αποδεικτικά στοιχεία δεν διεπράχθησαν και δεν θα μπορούσαν να διαπραχθούν από το Umkhonto. Θα ασχοληθώ επίσης με τη σχέση μεταξύ του Αφρικανικού Εθνικού Κογκρέσου και του Umkhonto, και με τον ρόλο που εγώ έπαιξα στις υποθέσεις και των δύο οργανώσεων. Θα ασχοληθώ επίσης και με τον ρόλο που έπαιξε το Κομμουνιστικό Κόμμα. Προκειμένου να εξηγήσω σωστά αυτά τα θέματα, θα πρέπει να εξηγήσω τι προσπαθούσε να επιτύχει το Umkhonto. Τι μεθόδους όρισε για την επίτευξη αυτών των στόχων και γιατί επελέγησαν αυτές οι μέθοδοι. Θα εξηγήσω επίσης πώς βρέθηκα να ασχολούμαι με τις δραστηριότητες αυτών των οργανώσεων.

Αρνούμαι πως το Umkhonto ήταν υπεύθυνο για έναν αριθμό πράξεων που ξεκάθαρα συγκρούονταν με την πολιτική της οργάνωσης, και που περιελήφθησαν στο εναντίον μας κατηγορητήριο. Δεν γνωρίζω ποια δικαιολογία υπήρχε για αυτές τις πράξεις, αλλά, προκειμένου να αποδείξω πως δεν θα μπορούσαν να

έχουν επιτραπεί από το Umkhonto, επιθυμώ να αναφερθώ σύντομα στις ρίζες και στην πολιτική της οργάνωσης.

Εχω ήδη αναφέρει πως ήμουν ένα από τα άτομα που βοήθησαν στη δημιουργία του Umkhonto. Εγώ και οι άλλοι που ξεκίνησαν την οργάνωση, το κάναμε για δύο λόγους. Πρώτον, πιστεύουμε πως σαν αποτέλεσμα της κυβερνητικής πολιτικής η βία από τον αφρικανικό λαό είχε καταστεί αναπόφευκτη και πως αν υπεύθυνοι ηγέτες δεν αναλάμβαναν να διοχετεύσουν και να ελέγξουν τα αισθήματα του λαού μας, θα υπήρχαν ξεσπάσματα τρομοκρατίας που θα παρήγαγε μια τόσο έντονη πικρία και εχθρότητα μεταξύ των διαφορετικών φυλών αυτής της χώρας που δεν δημιουργείται ούτε από τον πόλεμο. Δεύτερον, αισθανθήκαμε πως χωρίς βία δεν θα υπήρχε κάποιος ανοιχτός δρόμος στον αφρικανικό λαό για να επιτύχει στον αγώνα του ενάντια στην αρχή της λευκής ανωτερότητας. Όλα τα έννομα μέσα για την έκφραση της αντίθεσης σε αυτή την αρχή αποκλείστηκαν από τη νομοθεσία, και εμείς βρεθήκαμε σε μια θέση στην οποία έπρεπε είτε να αποδεχτούμε μια μόνιμη κατάσταση κατωτερότητας ή να αντισταθούμε στην κυβέρνηση. Επιλέξαμε να αφηγήσουμε τον νόμο. Αρχικά παραβιάσαμε τον νόμο με τέτοιο τρόπο που αποφεύγαμε κάθε καταφυγή στη βία. Όταν αυτός ο τρόπος κρίθηκε παράνομος και η κυβέρνηση κατέφυγε σε μια επίδειξη δύναμης για να συντρίψει την αντίθεση στην πολιτική της, μόνο τότε αποφασίσαμε να απαντήσουμε με βία στη βία.

Η βία όμως που αποφασίσαμε να υιοθετήσουμε δεν ήταν η τρομοκρατία. Εμείς που δημιουργήσαμε το Umkhonto ήμασταν όλοι μέλη του Εθνικού Αφρικανικού Κογκρέσου, και είχαμε πίσω μας τη δική του παράδοση της μη βίας και της διαπραγματεύσεως ως τρόπους για την επίλυση πολιτικών διαφωνιών. Πιστεύουμε πως η Νότια Αφρική ανήκει σε όλους του ανθρώπους που την κατοικούν, και όχι σε μια ομάδα, μαύρη ή λευκή. Δεν θέλαμε ένα διαφυλετικό πόλεμο και προσπαθήσαμε να τον αποφύγουμε ως το τελευταίο λεπτό. [...]

Το 1960 συνέβησαν οι πυροβολισμοί στο Σάρπβιλ, που ήταν αποτέλεσμα της κήρυξης της κατάστασης έκτακτης ανάγκης και της ανακήρυξης του ΑΕΚ ως παράνομης οργάνωσης. Οι συνάδελφοί μου και εγώ, ύστερα από προσεκτική μελέτη, αποφασίσαμε πως δεν θα υπακούαμε σε αυτό το ψήφισμα. Ο αφρικανικός λαός δεν έπαιρνε μέρος στην κυβέρνηση και δεν έφτιαχνε τους νόμους από τους οποίους κυβερνούνταν. Πιστεύαμε στα λόγια της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, πως «η θέληση του λαού θα αποτελεί τη βάση της εξουσίας της κυβέρνησης», και για εμάς το να αποδεχθούμε τον διωγμό θα ήταν ισοδύναμο με το να δεχθούμε το φίμωμα των Αφρικανών για πάντα. Το ΑΕΚ αρνήθηκε να διαλυθεί, και πέρασε στην παρανομία. Πιστεύαμε πως ήταν καθήκον μας να προφυλάξουμε αυτή την οργάνωση που δυνάμωσε μέσα από πενήντα χρόνια αμείωτου μόχθου. Δεν έχω καμιά αμφιβολία πως καμιά λευκή πολιτική οργάνωση που σέβεται τον εαυτό της δεν θα διαλυόταν αν ανακηρυσσόταν παράνομη από μια κυβέρνηση στην οποία δεν έχει κανένα λόγο.

Το 1960 η κυβέρνηση διεξήγαγε ένα δημοψήφισμα το οποίο οδήγησε στην εγκαθίδρυση της δημοκρατίας. Οι Αφρικανοί, που αποτελούσαν περίπου το 70% του πληθυσμού της Νότιας Αφρικής, δεν είχαν το δικαίωμα να ψηφίσουν και ούτε καν ερωτήθηκαν σχετικά με τη συνταγματική αλλαγή. Ολοι κατανοούσαμε το μέλλον μας κάτω από την προτεινόμενη Λευκή Δημοκρατία, και έτσι μια απόφαση ελήφθη, να διοργανώσουμε μια Παναφρικανική Διάσκεψη που θα ζητούσε ένα Εθνικό Συνέδριο και να οργανώσουμε μαζικές διαμαρτυρίες στις παραμονές της ανεπιθύμητης δημοκρατίας αν η κυβέρνηση δεν συγκαλούσε το Συνέδριο. Τη διάσκεψη παρακολούθησαν Αφρικανοί διάφορων πολιτικών πεποιθήσεων. Εγώ ήμουν ο Γραμματέας της διάσκεψης και ανέλαβα να είμαι υπεύθυνος για την οργάνωση του εθνικού «μένω-στο-σπίτι» [σ.τ.μ.: «stay-at-home», δηλαδή απεργία], που αποφασίστηκε κατόπιν να συμπέσει με την ανακήρυξη της Δημοκρατίας. Καθώς όλες οι απεργίες από Αφρικανούς είναι παράνομες, το άτομο που διοργανώνει μια τέτοια απεργία πρέπει να αποφύγει τη σύλληψη. Επιλέχθηκα να είμαι εγώ αυτό το άτομο, και συνεπώς έπρεπε να εγκαταλείψω το σπίτι μου, την οικογένεια και τη δικηγορία και να κρυφτώ για να αποφύγω τη σύλληψη.

Το «μένω-στο-σπίτι», σύμφωνα με την πολιτική του ΑΕΚ επρόκειτο να είναι μια ειρηνική διαδήλωση. Προσεκτικές οδηγίες δόθηκαν στους διοργανωτές και τα μέλη για να αποφύγουν κάθε προσφυγή στη βία. Η απάντηση της κυβέρνησης ήταν η εισαγωγή νέων, σκληρότερων νόμων, η κινητοποίηση των ενόπλων δυνάμεων της και να στείλει αστυνομία, θωρακισμένα οχήματα και στρατιώτες, μέσα στις γειτονιές σε μια μαζική επίδειξη δύναμης, σχεδιασμένη για να εκφοβίσει τον λαό. Αυτή ήταν μια ένδειξη πως η κυβέρνηση είχε αποφασίσει να κυβερνά μόνο με τη δύναμη, και αυτή η απόφαση ήταν ορόσημο για τον δρόμο προς το Umkhonto.

Κάποια από αυτά ίσως φανούν άσχετα με αυτή τη δίκη. Στην πραγματικότητα, πιστεύω πως τίποτα από αυτά δεν είναι άσχετο γιατί θα επιτρέψουν, ελπίζω, στο Δικαστήριο να εκτιμήσει τη συμπεριφορά που υιοθετήθηκε τελικά από τα διάφορα άτομα και τις επιτροπές που ασχολούνται με το Εθνικό Απελευθερωτικό Κίνημα. Όταν πήγα στη φυλακή το 1962, η κυρίαρχη ιδέα ήταν πως έπρεπε να αποφευχθεί η απώλεια ζωών. Τώρα γνωρίζω πως αυτό ίσχυε και το 1963.

Πρέπει να επιστρέψω στον Ιούνιο του 1961. Τι έπρεπε εμείς, οι ηγέτες του λαού μας, να κάνουμε; Έπρεπε να ενδώσουμε στην επίδειξη δύναμης και στην υπονοούμενη απειλή μελλοντικής δράσης ή έπρεπε να την πολεμήσουμε, και αν ναι, πώς; [...]

Στις αρχές του Ιουνίου του 1961, ύστερα από μια μακρά και αγχώδη εκτίμηση της κατάστασης στη Νότια Αφρική, εγώ και μερικοί συνεργάτες φτάσαμε στο συμπέρασμα πως καθώς η βία σε αυτή τη χώρα ήταν αναπόφευκτη, θα ήταν μη ρεαλιστικό και λάθος για τους αφρικανούς ηγέτες να συνεχίσουν να κηρύττουν

ειρήνη και μη βία, τη στιγμή που η κυβέρνηση αντιμετωπίζει τα ειρηνικά μας αιτήματα με βία.

Δεν καταλήξαμε εύκολα σε αυτό το συμπέρασμα. Μόνο όταν απέτυχαν όλα τα άλλα, όταν όλοι οι διάλογοι ειρηνικής διαμαρτυρίας αποκλείστηκαν για εμάς, ελήφθη η απόφαση να αρχίσουμε βίαιες μορφές πολιτικής πάλης και να δημιουργήσουμε το Umkhonto we Sizwe. Το πράξαμε όχι επειδή επιθυμούσαμε μια τέτοια τροπή, αλλά μόνο γιατί η κυβέρνηση δεν μας είχε αφήσει άλλη επιλογή. Στο Μανιφέστο του Umkhonto που δημοσιεύθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 1961, το οποίο είναι το Αποδεικτικό Στοιχείο AD, λέγαμε:

«Ερχεται ο καιρός στη ζωή κάθε έθνους που απομένουν δύο επιλογές - να υποταχθεί ή να πολεμήσει. Αυτός ο καιρός έχει φθάσει τώρα στη Νότια Αφρική. Δεν θα υποταχθούμε και δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να αντιπαλέψουμε με όλα τα μέσα που διαθέτουμε για την υπεράσπιση του λαού μας, του μέλλοντός μας και της ελευθερίας μας». [...]

Η αποφυγή εμφυλίου πολέμου κυριάρχησε στη σκέψη μας για πολλά χρόνια αλλά, όταν αποφασίσαμε να υιοθετήσουμε τη βία ως μέρος της πολιτικής μας, αντιληφθήκαμε πως μπορεί μια μέρα να πρέπει να αντιμετωπίσουμε την προοπτική ενός τέτοιου πολέμου. Αυτό έπρεπε να λογαριαστεί στη δημιουργία των σχεδίων μας. Χρειαζόμασταν ένα σχέδιο που να είναι ελαστικό και που θα μας επέτρεπε να ενεργήσουμε σε συμφωνία με τις ανάγκες των καιρών. Πάνω απ' όλα, το σχέδιο θα έπρεπε να είναι τέτοιο που να αναγνωρίζει τον εμφύλιο πόλεμο σαν το τελευταίο καταφύγιο και να αφήνει την απόφαση σε αυτή την ερώτηση για το μέλλον. Δεν θέλαμε να δεσμευθούμε σε εμφύλιο πόλεμο, όμως θέλαμε να είμαστε έτοιμοι αν αυτός γινόταν αναπόφευκτος.

Τέσσερις μορφές βίας ήταν πιθανές. Υπάρχει η δολιοφθορά, ο ανταρτοπόλεμος, η τρομοκρατία και η ανοιχτή επανάσταση. Επιλέξαμε να υιοθετήσουμε την πρώτη μέθοδο και να την εξαντλήσουμε, προτού πάρουμε κάποια άλλη απόφαση.

Σε σχέση με το πολιτικό μας παρελθόν, η επιλογή ήταν λογική. Η δολιοφθορά δεν περιείχε απώλεια ζωής και προσέφερε τις καλύτερες ελπίδες για μελλοντικές φυλετικές σχέσεις. Η πικρία θα κρατιόταν στο ελάχιστο και, αν η πολιτική αυτή απέφερε καρπούς, μια δημοκρατική κυβέρνηση μπορούσε να γίνει πραγματικότητα. [...]

Το Umkhonto προέβη σε επιχείρηση για πρώτη φορά στις 16 Δεκεμβρίου 1961, όταν κυβερνητικά κτίρια στο Γιοχάνεσμπουργκ, στο Πορτ Ελίζαμπεθ και στο Ντάρμπαν δέχθηκαν επίθεση. Η επιλογή των στόχων είναι απόδειξη της πολιτικής στην οποία αναφέρθηκα. Αν σκοπεύαμε να επιτεθούμε εναντίον ζώων, θα είχαμε επιλέξει στόχους όπου συναθροίζονται άνθρωποι, και όχι άδεια κτίρια και σταθμούς ενέργειας. Οι δολιοφθορές που διεπράχθησαν πριν από τις 16

Δεκεμβρίου 1961 ήταν έργο μεμονωμένων ομάδων και δεν συνδέονταν με κανέναν τρόπο με το Umkhonto. Στην πραγματικότητα, μερικές από αυτές και κάποιες μεταγενέστερες πράξεις διεκδικήθηκαν από άλλες οργανώσεις.

Το Μανιφέστο του Umkhonto εκδόθηκε την ημέρα που ξεκίνησαν οι επιχειρήσεις. Η αντίδραση απέναντι στις πράξεις και στο Μανιφέστο μας ανάμεσα στον λευκό πληθυσμό ήταν χαρακτηριστικά βίαιη. Η κυβέρνηση απείλησε να αναλάβει σκληρά μέτρα και κάλεσε τους υποστηρικτές της να μείνουν ακλόνητοι και να αγνοήσουν τις απαιτήσεις των Αφρικανών. Οι λευκοί απέτυχαν να απαντήσουν προτείνοντας αλλαγή. [...]

Σε αντίθεση, η απάντηση των Αφρικανών ήταν το κουράγιο. Ξαφνικά υπήρχε πάλι ελπίδα. Πράγματα συνέβαιναν. Οι άνθρωποι στις γειτονιές ανυπομονούσαν να μάθουν πολιτικά νέα. Ένας μεγάλος ενθουσιασμός δημιουργήθηκε από τις αρχικές επιτυχίες και οι άνθρωποι άρχισαν να κάνουν σκέψεις σχετικά με το πότε θα κερδιζόταν η ελευθερία.

Εμείς όμως στο Umkhonto υπολογίζαμε τη λευκή απάντηση με άγχος. Οι γραμμές είχαν τραβηχθεί. Οι λευκοί και οι μαύροι προχωρούσαν σε ξεχωριστά στρατόπεδα και οι προοπτικές αποφυγής ενός εμφυλίου πολέμου γίνονταν λιγότερες. Οι λευκές εφημερίδες ανέφεραν ότι οι δολιοφθορές θα τιμωρούνταν με θάνατο. Αν αυτό ίσχυε, πώς θα μπορούσαμε να συνεχίσουμε να κρατάμε τους Αφρικανούς μακριά από την τρομοκρατία;

Ηδη πολυάριθμοι Αφρικανοί είχαν πεθάνει λόγω των φυλετικών διενέξεων. Το 1920, όταν ο μεγάλος ηγέτης Μασαμπάλα ήταν φυλακισμένος στο Πορτ Ελίζαμπεθ, είκοσι τέσσερις από μια ομάδα Αφρικανών που είχαν συγκεντρωθεί για να ζητήσουν την απελευθέρωσή του σκοτώθηκαν από την αστυνομία και λευκούς πολίτες. Το 1921 περισσότεροι από εκατό Αφρικανοί πέθαναν στην υπόθεση Μπούλχεκ. Το 1924 περισσότεροι από διακόσιοι Αφρικανοί σκοτώθηκαν όταν ο κυβερνήτης της Νοτιοδυτικής Αφρικής οδήγησε μια δύναμη εναντίον μιας ομάδας που είχε επαναστατήσει ενάντια στην επιβολή κάποιου φόρου. Την 1η Μαΐου 1950 δεκαοκτώ Αφρικανοί σκοτώθηκαν από πυροβολισμούς της αστυνομίας κατά τη διάρκεια της απεργίας. Στις 21 Μαρτίου 1960 εξήντα εννέα άοπλοι Αφρικανοί σκοτώθηκαν στο Σάρπβιλ.

Πόσα περισσότερα Σάρπβιλ θα υπάρξουν στην ιστορία της πατρίδας μας; Και πόσα περισσότερα Σάρπβιλ θα αντέξει η χώρα χωρίς η βία και ο τρόμος να υπάρχουν σε ημερησία διάταξη; Και τι θα συνέβαινε στον λαό μας όταν φθάναμε σε αυτό το στάδιο; Μακροχρόνια αισθανόμαστε σίγουροι ότι θα επιτύχουμε, αλλά με τι κόστος για τους εαυτούς μας και για την υπόλοιπη χώρα; Και αν αυτό συνέβαινε, πώς θα μπορούσαν μαύροι και λευκοί να ζήσουν ποτέ μαζί ειρηνικά και αρμονικά; [...]

Άλλη μία από τις κατηγορίες που διατυπώθηκαν από την πολιτεία είναι ότι οι στόχοι και το αντικείμενο του ΑΕΚ και του Κομμουνιστικού Κόμματος είναι ίδια. Θα ήθελα να ασχοληθώ με αυτό και με την προσωπική πολιτική μου τοποθέτηση, διότι πρέπει να υποθέσω ότι η πολιτεία θα προσπαθήσει με μερικά από τα Αποδεικτικά Στοιχεία να υποστηρίξει πως προσπάθησα να εισάγω τον μαρξισμό στο ΑΕΚ. Ο ισχυρισμός όσον αφορά το ΑΕΚ είναι λανθασμένος. Πρόκειται για έναν παλιό ισχυρισμό που κατερρίφθη στη Δίκη Προδοσίας [σ.τ.μ.: αναφέρεται στη δίκη για προδοσία, το 1956, στην οποία αθώωθηκε] και που πρόβαλε ξανά το κεφάλι του. Αλλά καθώς η κατηγορία ετέθη ξανά, θα ασχοληθώ μαζί της, καθώς και με τη σχέση μεταξύ του ΑΕΚ και του Κομμουνιστικού Κόμματος, καθώς και του Umkhonto και αυτού του κόμματος.

Το ιδεολογικό δόγμα του ΑΕΚ είναι, και πάντα υπήρξε, το δόγμα του Αφρικανικού Εθνικισμού. Δεν είναι η έννοια του Αφρικανικού Εθνικισμού που εκφράζεται από την κραυγή «πετάξτε τον λευκό άνθρωπο στη θάλασσα». Ο Αφρικανικός Εθνικισμός που υποστηρίζει το ΑΕΚ είναι η έννοια της ελευθερίας του αφρικανικού λαού στη γη του. Το σημαντικότερο πολιτικό ντοκουμέντο που υιοθετήθηκε ποτέ από το ΑΕΚ είναι η «Διάταξη της Ελευθερίας». Δεν είναι σε καμία περίπτωση ένα σχέδιο για ένα σοσιαλιστικό κράτος. Μιλάει για ανακατανομή αλλά όχι εθνικοποίηση της γης. Προβλέπει εθνικοποίηση των ορυχείων, των τραπεζών και των μονοπωλιακών βιομηχανιών, γιατί τα μεγάλα μονοπώλια ανήκουν σε μία μόνο φυλή και χωρίς αυτή την εθνικοποίηση η φυλετική κυριαρχία θα διαιωνίζεται παρά το μοίρασμα της πολιτικής εξουσίας. Θα ήταν μια ψεύτικη χειρονομία να ακυρωθούν οι απαγορεύσεις του «Χρυσού Νόμου» ενάντια στους Αφρικανούς, όταν όλα τα χρυσωρυχεία ανήκουν σε ευρωπαϊκές εταιρείες. Σύμφωνα με αυτό η πολιτική του ΑΕΚ συμφωνεί με την παλαιά πολιτική του σημερινού Εθνικιστικού Κόμματος, το οποίο για πολλά χρόνια είχε ως μέρος του προγράμματός του την εθνικοποίηση των χρυσωρυχείων, τα οποία τότε ελέγχονταν από ξένα κεφάλαια. Σύμφωνα με τη Διάταξη της Ελευθερίας η εθνικοποίηση θα συνέβαινε σε μια οικονομία βασισμένη στην ιδιωτική επιχείρηση. Η πραγματοποίηση της Διάταξης της Ελευθερίας θα άνοιγε νέες προοπτικές για ευημερούντα αφρικανικό πληθυσμό από όλες τις τάξεις, συμπεριλαμβανομένης της μεσαίας τάξης. Το ΑΕΚ δεν μίλησε ποτέ, σε καμία περίοδο της ιστορίας του, για επαναστατική αλλαγή της οικονομικής δομής της χώρας ούτε έχει, από όσο θυμάμαι, ποτέ καταδικάσει την καπιταλιστική κοινωνία.

Όσον αφορά το Κομμουνιστικό Κόμμα, και αν αντιλαμβάνομαι σωστά την πολιτική του, υποστηρίζει την ίδρυση ενός κράτους βασισμένου στις αρχές του μαρξισμού. Αν και είναι έτοιμο να εργαστεί για τη Διάταξη της Ελευθερίας, ως μια βραχυπρόθεσμη λύση στα προβλήματα που δημιούργησε η λευκή κυριαρχία, θεωρεί τη Διάταξη της Ελευθερίας την αρχή και όχι το τέλος του προγράμματός του.

Το ΑΕΚ, αντίθετα με το Κομμουνιστικό Κόμμα, δέχεται μόνο τους Αφρικανούς ως μέλη. Κύριος στόχος του ήταν, και είναι, να κερδίσει ο αφρικανικός λαός ενότητα και πλήρη πολιτικά δικαιώματα. Κύριος στόχος του Κομμουνιστικού Κόμματος, από την άλλη μεριά, ήταν να απομακρύνει τους καπιταλιστές και να τους αντικαταστήσει με μια κυβέρνηση της εργατικής τάξης. Το Κομμουνιστικό Κόμμα προσπάθησε να δώσει έμφαση στις ταξικές διαφορές, την ίδια στιγμή που το ΑΕΚ αναζητεί να τις εναρμονίσει. Αυτή είναι μια ζωτική διαφορά.

Είναι αλήθεια ότι συχνά υπήρξε στενή συνεργασία μεταξύ του ΑΕΚ και του Κομμουνιστικού Κόμματος. Ωστόσο η συνεργασία δεν είναι απόδειξη κοινού στόχου - της απομάκρυνσης της λευκής κυριαρχίας στη συγκεκριμένη περίπτωση - και δεν είναι απόδειξη μιας πλήρους ταύτισης συμφερόντων.

Η ιστορία του κόσμου είναι γεμάτη παρόμοια παραδείγματα. Ίσως η πιο εκπληκτική απεικόνιση που μπορεί να βρεθεί είναι η συνεργασία μεταξύ Μεγάλης Βρετανίας, Ηνωμένων Πολιτειών και Σοβιετικής Ένωσης στην πάλη ενάντια στον Χίτλερ. Κανένας εκτός από τον Χίτλερ δεν θα τολμούσε να ισχυρισθεί ότι μια τέτοια συνεργασία μετέτρεψε τον Τσόρτσιλ ή τον Ρούζβελτ σε κομμουνιστές ή κομμουνιστικά όργανα, ή ότι η Βρετανία και η Αμερική εργάζονταν για τη δημιουργία ενός κομμουνιστικού κόσμου.

Γυρνώ τώρα στη δική μου θέση. Εχω αρνηθεί ότι είμαι κομμουνιστής και νομίζω ότι κάτω από αυτές τις συνθήκες είμαι υποχρεωμένος να δηλώσω ποιες είναι ακριβώς οι πολιτικές μου πεποιθήσεις.

Θεωρούσα πάντα τον εαυτό μου, αρχικά, αφρικανό πατριώτη. Αλλωστε γεννήθηκα στην Ουμάτα, σαράντα έξι χρόνια πριν. Προστάτης μου ήταν ο εξάδελφός μου, που ήταν ο ανώτατος αρχηγός της Τέμπουλαντ, και έχω συγγενικούς δεσμούς και με τον σημερινό ανώτατο αρχηγό της Τέμπουλαντ, Σαμπάτα Νταλιντιέμπο, και με τον Κάιζερ Ματανζίμα, τον πρωθυπουργό του Τρανσκέι.

Σήμερα με ελκύει η ιδέα μιας αταξικής κοινωνίας, μια ιδέα που πηγάζει εν μέρει από μαρξιστικά αναγνώσματα και εν μέρει από τον θαυμασμό μου για τη δομή και την οργάνωση των πρώιμων αφρικανικών κοινωνιών. Η γη, κύρια παραγωγική πηγή τότε, ανήκε στη φυλή. Δεν υπήρχαν πλούσιοι ή φτωχοί, όπως δεν υπήρχε εκμετάλλευση.

Είναι αλήθεια, όπως έχω ήδη δηλώσει, ότι έχω επηρεαστεί από τη μαρξιστική σκέψη. Αλλά είναι επίσης αλήθεια ότι έχει συμβεί το ίδιο και με πολλούς από τους ηγέτες των νέων ανεξάρτητων κρατών. Τόσο διαφορετικά άτομα όπως ο Γκάντι, ο Νεχρού, ο Νκρούμαχ και ο Νάσερ αναγνωρίζουν αυτό το γεγονός. Όλοι αποδεχόμαστε την ανάγκη για κάποια μορφή σοσιαλισμού που θα επιτρέψει στον λαό μας να συμβαδίσει με τις ανεπτυγμένες χώρες αυτού του κόσμου και να

υπερνικήσει την κληρονομιά της ακραίας φτώχειας. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι είμαστε μαρξιστές.

Οντως, όσον αφορά εμένα, πιστεύω ότι είναι ανοιχτό θέμα προς συζήτηση το κατά πόσο το Κομμουνιστικό Κόμμα έχει κάποιον συγκεκριμένο ρόλο να παίξει σε αυτό το στάδιο του πολιτικού αγώνα μας. Το βασικό καθήκον την παρούσα στιγμή είναι η απομάκρυνση των φυλετικών διακρίσεων και η επιτυχία των δημοκρατικών δικαιωμάτων στη βάση της Διάταξης της Ελευθερίας. Στον βαθμό που αυτό το κόμμα βοηθά την αποστολή αυτή, καλωσορίζω τη βοήθειά του. Αντιλαμβάνομαι ότι είναι ένας από τους τρόπους με τον οποίο άνθρωποι από όλες τις φυλές μπορούν να ενσωματωθούν στον αγώνα μας.

Από τη μελέτη των μαρξιστικών κειμένων και από τις συζητήσεις με μαρξιστές απέκτησα την εντύπωση ότι οι κομμουνιστές θεωρούν το κοινοβουλευτικό σύστημα της Δύσης αντιδημοκρατικό και αντιδραστικό. Αντίθετα, εγώ είμαι θαυμαστής ενός τέτοιου συστήματος. Η Μάγκνα Κάρτα και η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων είναι έγγραφα που λατρεύονται από τους δημοκράτες όλου του κόσμου. [...]

Ο αγώνας μας είναι ενάντια στα αληθινά και όχι στα φανταστικά βάσανα ή, για να χρησιμοποιήσω τη γλώσσα του εισαγγελέα, «λεγόμενα βάσανα». Βασικά πολεμούμε ενάντια σε δύο χαρακτηριστικά-σφραγίδες της αφρικανικής ζωής στη Νότια Αφρική και τα οποία έχουν καθιερωθεί με νόμους που εμείς προσπαθούμε να ακυρώσουμε. Αυτά τα χαρακτηριστικά είναι η φτώχεια και η έλλειψη ανθρώπινης αξιοπρέπειας και δεν χρειαζόμαστε τους κομμουνιστές ή τους λεγόμενους «ταραχοποιούς» να μας διδάξουν σχετικά με αυτά.

Η Νότια Αφρική είναι το πλουσιότερο κράτος της Αφρικής και θα μπορούσε να είναι μια από τις πλουσιότερες χώρες του κόσμου. Είναι η γη όμως των άκρων και των αξιοσημείωτων αντιθέσεων. Οι λευκοί απολαμβάνουν το υψηλότερο ίσως βιοτικό επίπεδο στον κόσμο, την ίδια στιγμή που οι Αφρικανοί ζουν στη φτώχεια και στη μιζέρια. Σαράντα τοις εκατό των Αφρικανών ζουν σε απελπιστικά υπερπλήρη και, σε ορισμένες περιπτώσεις, χτυπημένα από την ξηρασία γκέτο, όπου η διάβρωση και η υπερβολική καλλιέργεια του εδάφους καθιστούν αδύνατον γι' αυτούς το να ζήσουν σωστά από τη γη. Τριάντα τοις εκατό είναι εργάτες της γεωργίας, μεροκαματιάρηδες και καταπατητές σε φάρμες λευκών και εργάζονται και ζουν υπό συνθήκες παρόμοιες με αυτές των δουλοπάροικων του Μεσαίωνα. Το άλλο 30% ζει σε πόλεις όπου έχει αναπτύξει οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που τους φέρνουν πιο κοντά από πολλές απόψεις στο επίπεδο των λευκών. Παρ' όλα αυτά, οι περισσότεροι Αφρικανοί, ακόμη και σε αυτή την ομάδα, φτωχαίνουν εξαιτίας των χαμηλών εισοδημάτων και του υψηλού κόστους ζωής. [...]

Το παράπονο των Αφρικανών όμως δεν είναι μόνο το ότι αυτοί είναι φτωχοί και οι λευκοί πλούσιοι αλλά και το ότι οι νόμοι έχουν σχεδιαστεί από τους λευκούς ώστε να συντηρούν αυτή την κατάσταση. Υπάρχουν δύο τρόποι για να ξεφύγει κανείς από τη φτώχεια. Ο πρώτος είναι μέσω της σωστής εκπαίδευσης και ο δεύτερος είναι η απόκτηση από τον εργαζόμενο μεγαλύτερων ικανοτήτων στη δουλειά του ώστε να του αποφέρουν υψηλότερες απολαβές. Όσον αφορά τους Αφρικανούς, και οι δύο αυτοί δρόμοι προς την πρόοδο είναι εσκεμμένα κομμένοι από τη νομοθεσία.

Η σημερινή κυβέρνηση φρόντιζε πάντα να παρεμποδίζει τους Αφρικανούς στην αναζήτησή τους για εκπαίδευση. Μια από τις τελευταίες πράξεις της ήταν να σταματήσει τις επιδοτήσεις για φαγητό στα αφρικανικά σχολεία. Πολλά παιδιά Αφρικανών που πηγαίνουν σε σχολεία εξαρτούσαν τη διατροφή τους από αυτές τις επιδοτήσεις. Αυτή ήταν μια απάνθρωπη πράξη.

Υπάρχει υποχρεωτική εκπαίδευση για όλα τα λευκά παιδιά, ουσιαστικά χωρίς κανένα κόστος για τους γονείς τους, είτε είναι πλούσιοι είτε φτωχοί. Παρόμοιες ευκολίες δεν παρέχονται στα παιδιά των Αφρικανών, παρ' όλο που υπάρχουν μερικά που δέχονται τέτοια βοήθεια. Τα παιδιά των Αφρικανών όμως οφείλουν γενικά να πληρώσουν περισσότερα για την εκπαίδευσή τους από ό,τι τα λευκά. [...]

Η κυβέρνηση συχνά απαντά στους επικριτές της λέγοντας ότι οι Αφρικανοί στη Νότια Αφρική βρίσκονται σε καλύτερη οικονομική κατάσταση από τους κατοίκους των άλλων κρατών της Αφρικής. Δεν γνωρίζω κατά πόσο αυτή η δήλωση είναι αληθής και αμφιβάλλω κατά πόσο κάθε σύγκριση μπορεί να γίνει χωρίς να σκεφθούμε τον δείκτη κόστους ζωής σε τέτοιες χώρες. Αλλά, ακόμη και αν είναι αλήθεια, όσον αφορά τον αφρικανικό λαό είναι άσχετο. Το παράπονό μας δεν είναι ότι είμαστε φτωχοί σε σύγκριση με τους ανθρώπους σε άλλες χώρες αλλά πως είμαστε φτωχοί σε σύγκριση με τον λευκό άνθρωπο στη δική μας χώρα και ότι εμποδιζόμαστε από τη νομοθεσία να αλλάξουμε αυτή την ανισορροπία.

Η έλλειψη ανθρώπινης αξιοπρέπειας που γνωρίζουν οι Αφρικανοί είναι το απευθείας αποτέλεσμα της πολιτικής της λευκής κυριαρχίας. Η λευκή κυριαρχία συνεπάγεται μαύρη κατωτερότητα. Η νομοθεσία που σχεδιάστηκε για να συντηρεί τη λευκή κυριαρχία προστατεύει αυτή την έννοια. Οι ταπεινές δουλειές στη Νότια Αφρική γίνονται μονίμως από Αφρικανούς. Όταν κάτι πρέπει να μεταφερθεί ή να καθαριστεί, ο λευκός θα ψάξει γύρω του για κάποιον Αφρικανό να το κάνει γι' αυτόν, είτε ο Αφρικανός δουλεύει γι' αυτόν είτε όχι. Εξαιτίας αυτού του είδους της συμπεριφοράς οι λευκοί τείνουν να θεωρούν τους Αφρικανούς μια διαφορετική ράτσα. Δεν τους βλέπουν ως ανθρώπους με δικές τους οικογένειες. Δεν καταλαβαίνουν ότι έχουν αισθήματα, πως ερωτεύονται όπως οι λευκοί άνθρωποι· πως θέλουν να είναι με τις γυναίκες τους και τα παιδιά τους όπως οι λευκοί θέλουν να είναι με τα δικά τους· πως θέλουν να κερδίζουν

αρκετά χρήματα για να συντηρούν τις οικογένειές τους σωστά, να τους ταΐζουν και να τους ντύνουν και να τους στέλνουν στο σχολείο. Και ποιος υπηρέτης, κηπουρός ή μεροκαματιάρης αγρότης μπορεί ποτέ να ελπίζει να το πετύχει;

Οι νόμοι για τις άδειες εισόδου, που για τους Αφρικανούς αποτελούν ένα από τα πλέον μισητά τμήματα της νομοθεσίας της Νότιας Αφρικής, καθιστούν κάθε Αφρικανό υποκείμενο σε αστυνομική παρακολούθηση κάθε στιγμή. Αμφιβάλλω αν υπάρχει έστω και ένας αφρικανός άντρας στη Νότια Αφρική ο οποίος δεν αντιμετώπισε κάποια δεδομένη στιγμή πρόβλημα με την αστυνομία σχετικά με την άδεια εισόδου του. Εκατοντάδες και χιλιάδες Αφρικανοί ρίχνονται κάθε χρόνο στη φυλακή εξαιτίας των νόμων για τις άδειες εισόδου. Ακόμη χειρότερο από αυτό είναι το γεγονός ότι οι νόμοι για τις άδειες εισόδου κρατούν άντρες μακριά από τις συζύγους τους και οδηγούν σε διάλυση την οικογενειακή ζωή.

Η φτώχεια και η διάλυση της οικογενειακής ζωής έχουν και δευτερεύουσες επιπτώσεις. Τα παιδιά περιπλανώνται στους δρόμους των γκέτο γιατί δεν έχουν σχολεία να πάνε ή λεφτά που θα τους επιτρέψουν να πάνε στο σχολείο ή γονείς στο σπίτι για να δουν αν πάνε σχολείο, γιατί και οι δύο γονείς (αν υπάρχουν δύο) πρέπει να δουλέψουν για να κρατήσουν ζωντανή την οικογένεια. Αυτό οδηγεί στην καταστροφή των ηθικών αξιών, σε μια ανησυχητική αύξηση της ανομίας και σε αυξανόμενη βία που ξεσπά όχι μόνο πολιτικά αλλά παντού. Η ζωή στα γκέτο είναι επικίνδυνη. Δεν περνά ούτε μία ημέρα χωρίς κάποιος να μαχαιρωθεί ή να πέσει θύμα επίθεσης. Και η βία μεταφέρεται από τα γκέτο στις περιοχές όπου κατοικούν λευκοί. Οι άνθρωποι φοβούνται να περπατήσουν μόνοι στους δρόμους μόλις πέσει το σκοτάδι. Οι διαρρήξεις και οι ληστείες αυξάνονται, παρά το γεγονός ότι τώρα μπορεί να επιβληθεί η θανατική ποινή για τέτοια αδικήματα. Οι θανατικές καταδίκες δεν μπορούν να γιατρέψουν την πυορροούσα πληγή.

Οι Αφρικανοί θέλουν να πληρώνονται έναν μισθό που να τους επιτρέπει να ζουν. Οι Αφρικανοί θέλουν να κάνουν δουλειές τις οποίες είναι ικανοί να κάνουν και όχι δουλειές τις οποίες έχει διακηρύξει η κυβέρνηση πως είναι ικανοί να κάνουν. Οι Αφρικανοί θέλουν να τους επιτρέπεται να ζουν εκεί όπου βρίσκουν εργασία και όχι να αποκλείονται από μια περιοχή γιατί δεν έχουν γεννηθεί σε αυτήν. Οι Αφρικανοί θέλουν να τους επιτρέπεται να κατέχουν γη στα μέρη όπου δουλεύουν και να μην είναι αναγκασμένοι να ζουν σε ενοικιαζόμενα σπίτια τα οποία ποτέ δεν μπορούν να τα θεωρήσουν δικά τους. Οι Αφρικανοί θέλουν να είναι μέρος του γενικού πληθυσμού και όχι να ζουν περιορισμένοι στα δικά τους γκέτο. Οι αφρικανοί άντρες θέλουν οι γυναίκες και τα παιδιά τους να ζουν μαζί τους, εκεί όπου εργάζονται, και όχι να εξαναγκάζονται σε μια αφύσικη ύπαρξη σε ξενώνες για άντρες. Οι αφρικανές γυναίκες θέλουν να είναι με τους άντρες τους και όχι να ζουν σαν χήρες μονίμως στα γκέτο. Οι Αφρικανοί θέλουν να τους επιτρέπεται να βγαίνουν έξω και μετά τις 11 το βράδυ και όχι να περιορίζονται στα δωμάτιά τους σαν μικρά παιδιά. Οι Αφρικανοί θέλουν να τους επιτρέπεται να ταξιδεύουν στη χώρα τους και να αναζητούν δουλειά όπου εκείνοι θέλουν και όχι όπου τους λέει

το Γραφείο Εργασίας. Οι Αφρικανοί θέλουν απλώς ένα ίσο μερίδιο στο σύνολο της Νότιας Αφρικής. Θέλουν ασφάλεια και υπόληψη στην κοινωνία.

Πάνω απ' όλα θέλουμε ίσα πολιτικά δικαιώματα γιατί χωρίς αυτά οι αναπηρίες μας θα είναι μόνιμες. Ξέρω ότι αυτό ηχεί επαναστατικό για τους λευκούς αυτής της χώρας γιατί η πλειονότητα των ψηφοφόρων θα είναι Αφρικανοί. Αυτό κάνει τους λευκούς να φοβούνται τη δημοκρατία.

Αλλά αυτός ο φόβος δεν μπορεί να επιτραπεί να σταθεί εμπόδιο στον δρόμο της μοναδικής λύσης που θα εγγυηθεί φυλετική αρμονία και ελευθερία για όλους. Δεν είναι αλήθεια ότι η πολιτική χειραφέτηση όλων θα οδηγήσει σε φυλετική κυριαρχία. Ο πολιτικός διαχωρισμός που βασίζεται στο χρώμα είναι απόλυτα τεχνητός και, όταν εξαφανιστεί, το ίδιο θα γίνει και με την κυριαρχία μιας ομάδας με κάποιο χρώμα επάνω σε κάποια άλλη. Το ΑΕΚ έχει ξοδέψει μισό αιώνα παλεύοντας ενάντια στον ρατσισμό. Όταν θριαμβεύσει δεν πρόκειται να αλλάξει αυτή την πολιτική.

Για αυτά πολεμάει λοιπόν το ΑΕΚ. Ο αγώνας του είναι πραγματικά εθνικός. Είναι ο αγώνας του αφρικανικού λαού, εμπνευσμένος από τα δικά του βάσανα και τη δική του εμπειρία. Είναι ένας αγώνας για το δικαίωμα στη ζωή.

Κατά τη διάρκεια της ζωής μου αφιέρωσα τον εαυτό μου σε αυτόν τον αγώνα του αφρικανικού λαού. Εχω πολεμήσει ενάντια στη λευκή κυριαρχία, όπως έχω πολεμήσει ενάντια στη μαύρη κυριαρχία. Εχω αγαπήσει το ιδεώδες μιας δημοκρατικής και ελεύθερης κοινωνίας στην οποία όλα τα άτομα ζουν μαζί σε αρμονία και με ίσες ευκαιρίες. Είναι ένα ιδεώδες για το οποίο ελπίζω να ζήσω ώστε να το επιτύχω. Αν χρειαστεί, όμως, είναι ένα ιδεώδες για το οποίο είμαι έτοιμος να πεθάνω. "

Πηγή: ΤΟ ΒΗΜΑ